

Grøn omstilling i Danmark – HELT LOKALT

Danmarks kommuner spiller en væsentlig rolle i landets omstilling til et klimaneutralt samfund. Vi kommer med anbefalinger til, hvordan den rolle kan udnyttes og er klar til at spille med.

11 konkrete *anbefalinger* som styrker en grøn omstilling – HELT LOKALT

Det går ikke hurtigt nok med den grønne omstilling. Der er brug for **fremdrift og tempo**. Der er brug for, at de mange grønne tiltag, som allerede er vedtaget, hurtigt bliver implementeret, så vi i Danmark kan komme i mål med vores klimambitioner.

Vi skal reducere det nationale CO₂-aftryk med 50–54 pct. i 2025 med 70 pct. i 2030, og i 2045 skal vi i Danmark være klimaneutrale. Samtidig skal vi styrke vores forsyningssikkerhed. **Alle sejl skal sættes**, hvis vi skal i mål. Og det skal vi.

DI støtter behovet for at sætte farten op, når det kommer til den grønne omstilling. Heldigvis har det danske erhvervsliv en palette af produkter, løsninger og teknologier, der kan hjælpe med at sætte skub på omstillingen. Men det kræver, at borgere, nationale og lokale beslutningstagerne såvel som erhvervslivet formår at arbejde sammen. Vi har nemlig **meget at lære af hinanden** på tværs af interessentområder. Derfor bakker DI også op om EU kommissionens initiativ New European Bauhaus, hvor æstetik, inklusion og bæredygtighed, understøtter den grønne omstilling blandt borgere og byer.

Kommunen har flere roller i den grønne omstilling, både som myndighed, medejer af forsyningsselskaber, som virksomhed og geografi samt besidder af en kæmpe indkøbsmuskel. Den **klimainsats som foregår lokalt, er en solid trædesten til det videre arbejde med grøn omstilling**. Med det udgangspunkt har DI udviklet 11 anbefalinger, som styrer skarpt på de indsatser, der bør ske på lokalt plan i Danmark for at komme længere frem i omstillingen.

Anbefalingerne er med til at adressere indsatser, der kan aktiveres i dag, for at sikre fremdrift i den grønne omstilling lige nu. Indsatserne er rettet mod at **bruge energien effektivt**, at skabe rammer for **hurtig etablering af vedvarende energi**, at sikre grøn efterspørgsel via indkøb og udbud, at **bruge klimadata- og it-teknologier**, at **styrke grøn mobilitet** og at kommunerne får **aktiveret klimahandlingsplanerne**.

11 ANBEFALINGER FRA DI

1. Kommunerne bør **øge tempoet** på energirenovering af de dårligste bygninger.
2. Der bør udpeges **flere områder** dedikeret til **produktion af vedvarende energi**.
3. Ekspertter fra forskning og industri skal **danne en "grønstrøm taskforce"**, der kan formidle, støtte og rådgive kommunerne i at få mere fart på deres etablering af vedvarende energi.
4. Kommunerne bør **indtænke og prioritere kollektive mobilitetsløsninger** fra start i planprocesser.
5. Kommunerne bør åbne op for varelevering uden for myldretid for at understøtte en mere **energieffektiv varelevering** og understøtte adgangen til ladestationer
6. Kommunerne bør **fremme cyklisme** – allerede i starten af by- og trafikplanarbejdet.
7. Kommunerne bør **omsætte hensigter og målsætninger** for den grønne omstilling **i de konkrete udbud** og i tættere samarbejde med virksomhederne.
8. Kommunerne bør **udarbejde ensartede udbudskriterier** for affaldsbehandling, og gå sammen i fælles kommunale udbud.
9. Kommunerne bør fortsat fremme og fastholde investeringer i digitale klimateknologier samt **dele viden og resultater på tværs af kommunegrænser**.
10. Kommunerne bør implementere en **bæredygtighedsstrategi for it-infrastruktur**.
11. Kommunerne bør **aktivere deres klimahandlingsplan nu** og i samarbejde med erhvervslivet.

Kommunerne er med til at sætte retning for en klog og omkostningseffektiv grøn omstilling.

Den lokale forankring stiller kommunen i en unik position, for det er i det nære og med den tætte kontakt til f.eks. virksomheder, at handling kan udfolde sig og blive konkret.

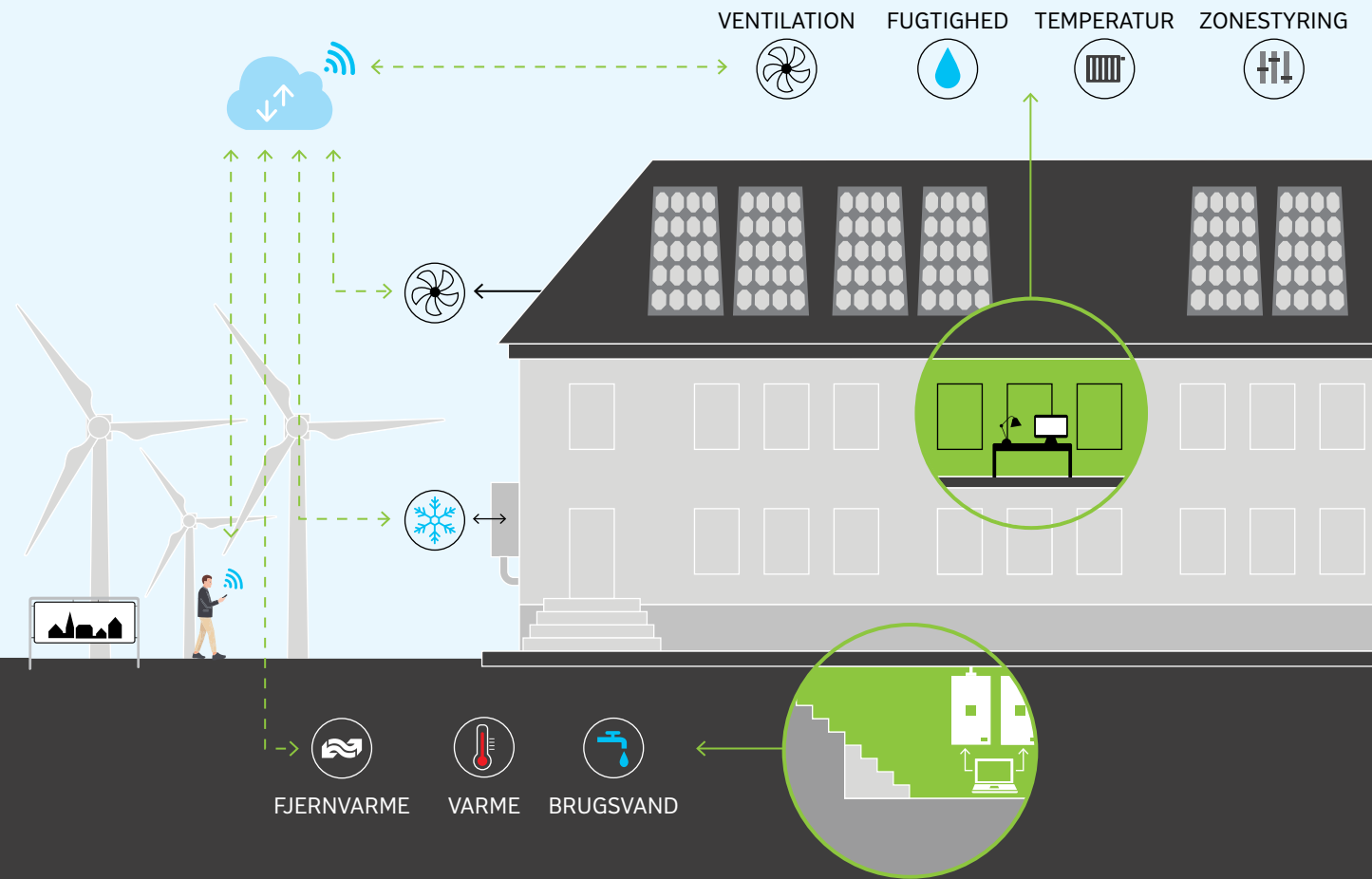
Kommunen spiller dermed en væsentlig rolle i Danmarks omstilling væk fra fossile brændsler til et klimaneutralt samfund.

① DI-ANBEFALING

Kommunerne bør **øge tempoet** på energirenovering af de dårligste bygninger.

På tværs af landet har 17.969 kommunalt ejede energimærkede bygninger et energimærke fra D til G. En bygning med energimærke G bruger cirka 20 gange mere energi end en tilsvarende med energimærke A. Samtidig opvarmes hver fjerde kommunale bygning med et gasfyr. Der er altså store besparelser at hente ved energirenovering og udskiftning af varmekilder. Derudover er en opdatering af vores bygninger nødvendigt for samspillet med fremtidens energisystemer, der vil være baseret på vedvarende energi. Hertil er det oplagt at udnytte kommunale tagflader til solceller.

Med energieffektiviseringsdirektivet og bygningsdirektivet opstilles krav om, at den offentlige sektors renoveringsforpligtelse udvides til at omfatte alle offentlige bygninger samt et generelt løft af de dårligste bygninger. Det er en stor opgave, og derfor skal tempoet sættes op.

Energieffektivitet er energibesparelser i bygninger, industri, service, transport osv. Se eksempel her ☞

Men vi skal også bruge energien på det rigtige tidspunkt – når den er billigst og er grønnest, og vi skal tænke elektrificering samt bedre udnyttelse af overskudsenergi. Kommunerne skal udnytte sin rolle i at effektivisere brugen af energi.

② DI-ANBEFALING

Der bør udpeges flere områder dedikeret til produktion af vedvarende energi.

Der er i dag ikke tilstrækkeligt mange og store arealer, hvis vi skal i mål med VE-udbygningen inden 2030. Derfor er det essentielt at stat, kommuner og netselskaberne går i tæt dialog om behovet for arealer. Produktion og efterspørgsel er ikke geografisk sammenfaldende. Der er et massivt arealbehov i kommunerne i forhold til udbygning af vedvarende energi og derfor bør det genovervejes, hvilke typer af incitamenter, der kan gives for at stille arealer til rådighed. Større anlæg er generelt mere effektive og vil samlet set mindske arealbehovet.

Vi skal samtidig integrere vedvarende energiproduktion i vores landskaber på en måde, så vi opnår ”dobbeltløsninger”. Vi skal arbejde aktivt for at fremme biodiversiteten i landskaber når vi ændrer arealanvendelsen i og omkring f.eks. solenergiparkerne. Vindmøller har traditionelt været integreret i produktionslandskaber, men skal også tænkes ind i skovrejsningen.

*Vi skal i dialog
om udbygning af
vedvarende energi
i kommunerne*

③ DI-ANBEFALING

Ekspertter fra forskning og industri skal danne en ”grønstrøm taskforce”, der kan formidle, støtte og rådgive kommunerne i at få mere fart på deres etablering af vedvarende energi.

Den holistisk energiplanlægning i kommunerne kan være udfordret pga. manglende viden og ressourcer. Planlægningen kan også gå på tværs af kommunerne, da forsyningsselskaberne leverer til flere kommuner. Komplexiteten i lovgivning om miljø, natur, kulturarv fordrer en fokuseret indsats og teknisk forståelse for at træffe de rigtige beslutninger. Det kan derfor være hensigtsmæssigt at indhente nødvendig viden, indsigt og ”best practices” fra eksperter, rådgivere og teknologileverandører, der har både juridisk og teknisk erfaring fra tilsvarende projekter.

④ DI-ANBEFALING

Kommunerne bør indtænke og prioritere kollektive mobilitetsløsninger fra start i planprocesser.

Velfungerende kollektiv mobilitetsløsninger er afgørende, når byområder skal bindes sammen, når unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, og når virksomheder skal tiltrække de rette medarbejdere. Flere ture med kollektiv transport er samtidig en del af den grønne omstilling – også på længere sigt – fordi energiudnyttelsen er bedre, når flere rejser sammen.

En opgørelse viser, at elbussen overhaler elbilen i energieffektivitet, når der er mere end blot otte passagerer ombord. Der er brug for, at kommuner og regioner investerer i grøn transport, og gør det attraktivt for flere at vælge kollektiv transport.

Infrastruktur og byplanlægning er afgørende for, hvordan vi transporterer os og hvilken form for transport vi vælger. Hvis

byen er indrettet efter bilens behov, bliver bilen let førstevalget. Hvis der derimod er gode forbindelser med kollektiv transport til for eksempel skole- og erhvervsområder, bliver den kollektive transport nemmere.

Muligheden for at vælge grønne kollektive mobilitetsformer er derfor nemmere, når byudvikling prioriteres der, hvor der i forvejen er god dækning med kollektiv transport. Etablering af nye byområder skal allerede fra start tænkes sammen med kollektiv transport, cykelforbindelser, samkørsel og delebilsløsninger.

I områder, hvor passagergrundlaget er begrænset, kan de grønne mobilitetsløsninger styrkes ved at sikre hyppige afgang af bus- og togforbindelser suppleret af flextrafikordninger og samkørselstjenester. Kommunen kan eksempelvis indgå et samarbejde med en privat aktør om at styrke kollektiv transport med samkørsel.

Et godt sted at starte er en mobilitetsanalyse, som kan danne grundlag for udviklingen af et sammenhængende, attraktivt og grønt kollektiv mobilitetsstilbud.

⑤ DI-ANBEFALING

Kommunerne bør åbne op for varelevering uden for myldretid for at understøtte en mere energieffektiv varelevering og understøtte adgangen til ladestationer.

I flere byområder, byggepladser og butikker er der lokale regler, så lastbilerne ikke må levere varer før kl. 7. Det betyder, at vareleveringen skal foregå midt i myldretiden, hvis f.eks. butikkerne skal have varerne inden åbningstid. Dermed bliver vareleveringen mindre effektiv og chaufføren kan nå færre stop på sin rute, fordi han hænger fast i trafikken. Dermed skal der flere lastbiler til end strengt nødvendigt for at levere varer til butikkerne. Her kan det være mere effektivt og dermed CO₂-besparende at levere varer i de tidlige morgentimer, f.eks. før kl. 6, eller om natten. Hvilket igen er bedre for trafiksikkerheden. Tidligere forsøg fra Trafikstyrelsen har vist at det er muligt at spare ca. 7 pct. CO₂-udledning ved levering uden for myldretiden.

Antallet af el-lastbiler er stigende, derfor er der behov for adgang til ladestander. Kommuner kan understøtte virksomhedernes brug af el-lastbiler ved at støtte netselskabernes tilpasning af elnettet og indgå aftaler og om adgang til ladestander i f.eks. industrikvarterer og i byerne.

Velfungerende kollektiv mobilitetsløsninger er afgørende, når byområder skal bindes sammen

⑥ DI-ANBEFALING

Kommunerne bør fremme cyklisme – allerede i starten af by- og trafikplanarbejdet.

Når cyklen prioriteres i stedet for bilen, er man med til at reducere trængslen på vejene. Det er godt for ens helbred, samfundsøkonomien og for klimaet. Ved at gøre det attraktivt for flere danskere at vælge cyklen i hverdagen kan CO₂-belastningen fra transportsektoren reduceres. DI anbefaler, at kommunerne investerer i bedre cykelinfrastruktur, attraktive cykelpendleruter, sikre skoleveje og trygge parkeringsforhold for cyklister. Cyklen skal også tænkes bedre sammen med den kollektive trafik, ligesom der skal gennemføres kampagner og samarbejdes med både erhvervslivet, skoler og uddannelsesinstitutioner om, hvordan vi får flere til at vælge cyklen.

⑦ DI-ANBEFALING

Kommunerne bør omsætte hensigter og målsætninger for den grønne omstilling i de konkrete udbud og i tættere samarbejde med virksomhederne.

Kommunernes samlede indkøb er på godt 120 mia. kr. Den kommunale indkøbsmuskel rummer dermed et enormt potentiale for at blive en drivkraft for den grønne omstilling. Når kommunerne skal have bygget nye skoler, lappet hullerne i vejen eller anskaffet nye møbler og kontorartikler til rådhuset, er det afgørende, at virksomhederne får mulighed for at byde ind med løsninger fra øverste grønne hylde. Den erfaring og indsigt som henholdsvis virksomheder og kommuner besidder, fra hver sin side af bordet, skal sættes i spil. Derfor opfor-

drer DI til tættere markedsdialog og et styrket samarbejde om at få bragt den grønne kommunale indkøbsmuskel i spil.

DI anbefaler, at kommunernes indkøb som minimum lever op til en række kriterier for bæredygtighed. Det er helt afgørende at:

- Udbuddet vægter kvalitet og grøn omstilling i evalueringen af et tilbud.
- Der tages stilling til et produkt på baggrund af dets totaløkonomi, hvor levetid og/eller samlede driftsomkostninger er indtænkt.
- Indkøber inddrager overvejelser om – og eventuelt konkrete krav til – efterbrugsfasen af et produkt.
- Kontrakten indeholder en innovationsklausul, som animerer til partnerskab om løbende forbedringer i driften og indkøbets grønne profil, herunder CO₂-udledning.

Med afsæt i kriterierne anbefaler DI, at hver kommune, som led i sin indkøbsstrategi, sætter konkrete målsætninger for de bæredygtige indsatser og løbende følger op på implementeringen. En analyse fra DI viser, at kun 14 kommuners indkøbspolitikker indeholder konkrete grønne målsætninger. Det tal skal i vejret.

DI ønsker aktivt at understøtte, at Danmark er blandt de lande, som indfører en grøn offentlig indkøbspolitik. Et element heri er også at kommuner lærer af hinanden, og udvikler retningslinjer for ”best practice”.

*Cyklen skal tænkes
bedre sammen med
den kollektive trafik*

⑧ DI-ANBEFALING

Kommunerne bør udarbejde ensartede udbudskriterier for affaldsbehandling, og gå sammen i fælles kommunale udbud.

Den nye affaldsaftale fra juni 2020 betyder, at husholdningsaffald skal samles ind i ti fraktioner, og at det genanvendelige affald skal sendes i udbud på det private marked til videre behandling. Ensartet sortering, indsamling og ikke mindst udbud af genanvendeligt husholdningsaffald vil åbne op for nye investeringer og forretningsmuligheder og sætte skub i en cirkulær genanvendelsessektor i Danmark. Kommunerne kan med fordel gå i dialog med hinanden og med virksomhederne forud for udbud af genanvendeligt affald, så kravene afstemmes med markedet, og virksomhederne ved, hvilke krav de skal leve op til, når de afgiver tilbud. Det vil skabe grobund for nationale investeringer i sortering og genanvendelse.

Fra 2025 træder producentansvar for emballage i kraft og producenterne overtager via deres kollektivordning ansvaret for at sikre sortering og genanvendelse af det indsamlede affald (metal, plast, mad- og drikkevarekartoner, glas, pap og papir). Det er derfor vigtigt, at kollektivordninger inddrages i dialog om udbud frem mod 2025, så indsatsen fremtidssikres og der koordineres overdragelse af ansvaret.

*Kommunerne
kan med fordel gå
i dialog med
hinanden og med
virksomhederne*

⑨ DI-ANBEFALING

Kommunerne bør fortsat fremme og fastholde investeringer i digitale klimateknologier samt dele viden og resultater på tværs af kommunegrænser.

Kommunerne har allerede i dag et stort fokus på at anvende digital teknologi i håndteringen af lokale klimaudfordringer, både når det gælder reduktion af CO₂-udledning og løsninger til klimatilpasning. Elektrificering af busflåder, robotteknologi i affaldssortering samt energieffektivisering i kommunale bygninger via sensorer, er eksempler på løsninger, der allerede benyttes i dag.

Men der er behov for mere synlighed om hvad digital teknologi kan bruges til i den grønne omstilling, og hvilke økonomiske gevinster den afstedkommer. Her har kommunerne et ansvar for at tydeliggøre fordelene ved brug af klimateknologi lige netop i deres lokalområde. Det er samtidig en opgave for centrale myndigheder og erhvervslivet at fremhæve lokale indsatser til gavn for andre kommuners arbejde med den grønne omstilling. Endeligt er det vigtigt, at kommunerne sikrer vidensdeling på tværs, så de mere tilbageholdende kommuner, opdager hvilket potentiale og klimagevinster, der ligger i at anvende klimateknologi.

10 DI-ANBEFALING

Kommunerne bør implementere en bæredygtighedsstrategi for it-infrastruktur.

Digitalisering og brug af teknologi fylder i klimaregnskabet. Heldigvis er der mange lokale tiltag, der kan medvirke til at mindske klimabelastningen uden at gå på kompromis med udviklingen. Det kan for eksempel være genanvendelse af it-hardware, f.eks. i samarbejde med leverandører og virksomheder samt udarbejdelse af procedurer/anbefalinger til energibesparelser på brug af hardware på kommunale arbejdspladser/institutioner.

11 DI-ANBEFALING

Kommunerne bør aktivere deres klimahandlingsplan nu og i samarbejde med erhvervslivet.

97 kommuner har tilsluttet sig DK2020. Herigennem har kommunen forpligtet sig til at udvikle en klimahandleplan, som skal vise, hvordan den som geografisk område senest i år 2050 vil opnå netto nul-udledning. Indsatser skal nu implementeres, hvor handlinger bør gennemføres i dialog med borgerne og det lokale erhvervsliv f.eks. i klimaråd, gennem klimapartnerskaber og alliancer.

LINK

Læs mere om de indsatser og muligheder, der allerede er på lokalt plan og se rangeringen af Danmarks grønneste kommuner, som virksomhederne har udpeget.

[Inspiration fra kommune til kommune](#)

[100 % grøn energi i 2030](#)

[Styrk den kollektive trafik i kommuner og regioner](#)

[Lokal Erhvervsvenlighed 2022](#)